

Brister i skyddet av de mänskliga rättigheterna och rättsskipningen i Demokratiska republiken Kongo

Europaparlamentets resolution av den 7 oktober 2010 om brister i skyddet av de mänskliga rättigheterna och rättsskipningen i Demokratiska republiken Kongo

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Demokratiska republiken Kongo, särskilt den av den 17 januari 2008 om situationen i Demokratiska republiken Kongo och våldtäkt som en krigsförbrytelse¹ och den av den 17 december 2009, om sexuella övergrepp som begås av väpnade grupper och fortsatta kränkningar av de mänskliga rättigheterna i landet² samt med beaktande av sin resolution av den 7 maj 2009 om jämställdhetsperspektivet i EU:s yttre förbindelser samt freds- och nationsuppbyggnad³,
- med beaktande av ”Rapport préliminaire de la mission d’enquête du Bureau Conjoint des Nations Unies aux Droits de l’Homme sur les viols massifs et autres violations des droits de l’homme commis par une coalition de groupes armés sur l’axe Kibua-Mpofi, en territoire de Walikale, province du Nord-Kivu, du 30 juillet au 2 août 2010” (preliminär rapport om massvåldtäkter i Demokratiska republiken Kongo) av den 24 september 2010,
- med beaktande av partnerskapsavtalet som undertecknades i Cotonou i juni 2000,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 27 oktober 2009 om Stora sjöområdet i Centralafrika,
- med beaktande av rådets uttalande av den 10 oktober 2008 om situationen i de östra delarna av Demokratiska republiken Kongo,
- med beaktande av rådets gemensamma åtgärd 2009/769/Gusp av den 19 oktober 2009 om ändring av gemensam åtgärd 2007/405/Gusp om Europeiska unionens polisuppdrag inom ramen för reformen av säkerhetssektorn och dess samverkan med rättsväsendet i Demokratiska republiken Kongo (Eupol RD Congo),
- med beaktande av uppdraget Eusec RD Congo för reformen av säkerhetssektorn som inleddes i juni 2005 (rådets gemensamma åtgärd 2005/355/Gusp av den 2 maj 2005 om Europeiska unionens rådgivnings- och biståndsuppdrag för reform av säkerhetssektorn i Demokratiska republiken Kongo),
- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 1856 (2008) om mandatet för Förenta nationernas uppdrag i Demokratiska republiken Kongo (Monuc),
- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 1925 (2010), där mandatet för FN:s uppdrag i Demokratiska republiken Kongo (Monusco) anges,

¹ EUT C 41 E, 19.2.2009, s. 83.

² Antagna texter, P7_TA(2009)0118.

³ Antagna texter, P6_TA(2009)0372.

- med beaktande av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 (2000) och 1820 (2008) om kvinnor, fred och säkerhet samt FN:s säkerhetsråds resolution 1888 (2009) om sexuellt våld mot kvinnor och barn i samband med väpnade konflikter, i vilken det betonas att alla stater är skyldiga att få slut på straffriheten och att åtala de som är ansvariga för brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser, bland annat sådana brott som avser sexuellt eller annat våld mot kvinnor och flickor,
- med beaktande av lagen om sexuellt våld som antogs av parlamentet i Demokratiska republiken Kongo 2006 och som avsåg att påskynda åtalen i våldtäktsmålen och utdöma hårdare straff,
- med beaktande av rådets EU-handlingsplan för jämställdhet i utvecklingssamarbetet, vilken bör säkerställa att jämställdhetsperspektivet integreras i allt EU-arbete med partnerländer på samtliga nivåer,
- med beaktande av utnämningen i mars 2010 av en särskild representant till FN:s generalsekreterare för frågor som rör sexuellt våld i väpnade konflikter,
- med beaktande av det gemensamma uttalandet av den 27 augusti 2010 från den höga representanten, Catherine Ashton, och EU:s kommissionsledamot med ansvar för utvecklingsbistånd, Andris Piebalgs, om det uppblossande våldet i Nordkivu i Demokratiska republiken Kongo,
- med beaktande av FN:s generalsekreterares rapport av den 23 augusti 2010 om de massvåldtäkter på civilbefolkningen som den senaste tiden begåtts av medlemmar i väpnade grupper i östra Demokratiska republiken Kongo,
- med beaktande av den roll som EU:s krishantering spelar för genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, genom att specialiserade rådgivare i jämställdhetsfrågor eller kontaktpunkter införs i varje krishanteringsuppdrag i hela världen,
- med beaktande av artikel 110.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Atul Khare, FN:s biträdande generalsekreterare för fredsbevarande insatser, har rapporterat till FN:s säkerhetsråd att över 500 personer har utsatts för massvåldtäkter, däribland unga flickor, kvinnor så gamla som 75 år samt spädbarn, både pojkar och flickor, från den 30 juli 2010 till den 4 augusti 2010 i gruvdistriktet i östra Kongo. Dessa angrepp har skyllts på rebeller och milisgrupper.
 - B. De sexuella övergreppen skedde i närheten av lägret för FN:s fredsbevarande styrkor, beläget endast några kilometer från staden Luvungi. Det förefaller som att FN-personal visste att rebeller hade ockuperat Luvungi och omgivande byar i östra Kongo dagen efter att angreppen började den 30 juli 2010, men FN:s högkvarter i New York fick inte besked om våldtäkterna förrän två veckor senare.
 - C. FN:s uppdrag i Demokratiska republiken Kongo (Monusco) har mandat enligt kapitel VII i FN-stadgan att använda alla nödvändiga medel för att genomföra sitt skyddsuppdrag, bland annat ett effektivt skydd av civila, humanitär personal och människorättsförsvarare under överhängande hot om fysiskt våld från utländska eller kongolesiska väpnade grupper, liksom att stödja regeringens ansträngningar för att bekämpa straffrihet och

skydda civila från kränkningar av mänskliga rättigheter och humanitär rätt, däribland alla former av sexuellt och könsrelaterat våld.

- D. Trots Monuscos närvaro har striderna mellan den kongolesiska armén, mai mai-milisen, Demokratiska styrkorna för Rwandas befrielse (FDLR), Folkfronten för rättvisa i Kongo (FJPC) och Herrens motståndssarmé (LRA) skördat 6 miljoner människoliv sedan 1998 och orsakar fortfarande, direkt eller indirekt, tusentals dödsfall, outhärdligt lidande, fattigdom och internflyktingar varje månad, samtidigt som situationen i flyktinglägren fortsätter att försämrans.
- E. Kongolesiska armésoldater har varit inblandade i hundratals dödsfall och våldtäkter bland civilbefolkningen. Dessutom fortsätter rebelltrupper från Herrens motståndssarmé (LRA), FDLR:s soldater och den kongolesiska armén själv att göra sig skyldiga till våldtäkter, tvångsrekrytering av civila och barnsoldater samt allvarliga människorättskränkningar i de östra delarna av Demokratiska republiken Kongo.
- F. Våldtäkt som vapen har blivit skrämmande vanligt i östra Kongo, där minst 8 300 våldtäkter enligt FN rapporterades under 2009, samtidigt som mörkertalet är mycket större. Enligt FN:s flyktingkommissarie våldtogs minst 1 244 kvinnor under första kvartalet 2010, vilket innebär i snitt 14 våldtäkter om dagen. Sexuellt våld och könsrelaterat våld ska alltid ses som en krigsförbrytelse och ett brott mot mänskligheten.
- G. Systematiska våldtäkter används av många väpnade grupper, även den reguljära armén, i Demokratiska republiken Kongo som en del av en taktisk terrorkrigföring och som ett sätt att uppnå militära och ekonomiska mål. Kvinnorna utsätts medvetet för övergrepp i sina familjers åsyn eller inför hela byn i syfte att sätta skräck i samhället. Våldtäkterna leder ofta till att kvinnorna mister sin plats i samhället, inte längre kan ta hand om sina barn och till och med riskerar livet på grund av aids-smitta.
- H. Civila och militära åklagare har inte bedrivit opartiska utredningar mot dem som bär ansvaret för människorättsbrotten och detta har lett till att gruppvåldtäkter och sexuella övergrepp är så vanliga i Kongo att det har uppstått ett slags ”acceptans” för människorättskränkningar i området.
- I. Den kongolesiska armén har fortfarande inte tillräckliga mänskliga, tekniska och ekonomiska resurser för att utföra sina uppgifter i de östra provinserna av Demokratiska republiken Kongo, något som tillsammans med den bristande disciplinen och lämplig utbildning i de militära leden är till hinder för arméns roll att skydda befolkningen och återupprätta freden.
- J. Många icke-statliga organisationer har konstaterat ett ökat förtryck av människorättsförsvarare, journalister, oppositionsledare, offer och vittnen i Demokratiska republiken Kongo under det senaste året, däribland mord, olagliga frihetsberövanden, åtal, telefonhot och upprepade inkallanden till underrättelsetjänstens lokaler.
- K. Krigsförbrytaren Bosco Ntaganda har ännu inte gripits, utan tvärtom getts hög befattning inom de gemensamma militära operationer som bedrivs av de kongolesiska och rwandiska styrkorna i östra delen av Demokratiska republiken Kongo. Den före kongolesiske ledaren Jean-Pierre Bemba Gombo står inför rätta vid Internationella brottmålsdomstolen (ICC) för krigsförbrytelser, bland annat våldtäkt.

- L. Genom den olagliga mineralhandeln i Demokratiska republiken Kongo kan många aktörer fortsätta att köpa mineraler från områden som kontrolleras av rebellgrupper och finansierar därmed dessa gruppers verksamhet. Detta ger i sin tur bränsle åt och trappar upp konflikten.
- M. Den nyligen antagna amerikanska lagen om ”konfliktmineraler” är ett försök att förhindra försäljning till amerikanska konsumenter av mobiltelefoner, datorer och andra högteknologiska produkter som tillverkats av amerikanska företag som använder mineraler som köpts från rebellkontrollerade gruvor. Lagen innebär också att amerikanska företag, däribland kända tillverkare av elektronik för konsumenter, företag som hanterar mineraler samt juvelerare årligen måste rapportera till den amerikanska finansinspektionen om de i sina produkter använder guld, tantal, coltan eller tennsten som antingen importerats direkt från Demokratiska republiken Kongo eller smugglats in via de nio grannländerna.
1. Europaparlamentet fördömer kraftfullt de massvåldtäkter och andra människorättskränkningar som begicks mellan den 30 juli 2010 och den 4 augusti 2010 mot minst 500 kvinnor i provinsen Nordkivu av huturebellgruppen Demokratiska styrkorna för Rwandas befrielse (FDLR) och mai mai-milisen samt de som begås i övriga områden i Nord- och Sydkivu.
 2. Europaparlamentet uppmanar alla aktörer att öka sina insatser för att bekämpa straffriheten och sätta omedelbart stopp för våldet och människorättskränkningarna i Demokratiska republiken Kongo, särskilt i Nordkivu. Det måste till ytterligare insatser för att få ett slut på lokala och utländska beväpnade gruppers aktiviteter i östra delen av Demokratiska republiken Kongo.
 3. Europaparlamentet uppmanar FN och Demokratiska republiken Kongos regering att göra en opartisk och grundlig utredning av händelserna och se till att de ansvariga för människorättskränkningarna ställs till svars och åtalas i enlighet med kongolesisk lagstiftning och internationell rätt.
 4. Europaparlamentet uttrycker djup oro över att FN:s stabiliseringsuppdrag i Demokratiska republiken Kongo, Monusco, inte kunde använda sitt mandat och sina insatsregler för att ge skydd mot sådana massvåldtäkter och andra brott mot de mänskliga rättigheterna som begicks av de väpnade grupperna i närheten av basen för de fredsbevarande FN-trupperna. Parlamentet medger dock att Monuscos närvaro ändå måste fortgå och kräver att allt görs för att Monusco ska kunna fullgöra sitt uppdrag när det gäller att skydda dem som hotas.
 5. Europaparlamentet uppmanar FN:s säkerhetsråd att utan dröjsmål vidta alla tänkbara åtgärder i syfte att verkligen förhindra ytterligare angrepp mot civilbefolkningen i de östra provinserna av Demokratiska republiken Kongo samt ge offren medicinskt, humanitärt och övrigt stöd. Parlamentet begär att FN:s säkerhetsråd effektivt genomför den nya uppförandekoden för Monusco och inrättar en uppföljningsgrupp som ska ansvara för övervakningen av de mänskliga rättigheterna.
 6. Europaparlamentet betonar att det snabbt behövs en politisk lösning på den väpnade konflikten. Parlamentet uppmanar den Demokratiska republiken Kongos regering att i nära samarbete med det internationella samfundet och Afrikanska unionen åstadkomma säkerhet och stabilitet för befolkningen i östra Kongo och uppmanar alla väpnade grupper

i Kongo att upphöra med angreppen, respektera mänskliga rättigheter och omedelbart återuppta dialogen i fredsprocessen.

7. Europaparlamentet kräver att fler kvinnor omedelbart involveras i alla initiativ som syftar till att finna lösningar till konflikten i Demokratiska republiken Kongo, bland annat som medlare och förhandlare samt i genomförandet av konfliktlösningsåtgärder.
8. Europaparlamentet betonar att återupprättandet och reformen av rättsväsendet (där man integrerar förebyggande och skydd samt bekämpar straffrihet för sexuellt våld), liksom stöd till offren och deras återintegrering bör vara en central punkt i biståndsprogram som ska få finansiering. De massvåldtäkter som begåtts i östra delen av Demokratiska republiken Kongo måste tas upp av Internationella brottmålsdomstolen.
9. Europaparlamentet betonar att en av de viktigaste prioriteringarna på det humanitära området borde vara skapandet av en verkligt nationell armé i Demokratiska republiken Kongo. Det krävs utbildning och skäliga löner för att åstadkomma förändringar och för att förbättra disciplinen inom den kongolesiska armén.
10. Europaparlamentet uppmanar Demokratiska republiken Kongos parlament att i enlighet med konstitutionen inrätta en nationell människorättskommission som ett första steg mot en lag om skydd av offer för och ögonvittnen till människorättsbrott, människorättsaktivister, hjälparbetare och journalister.
11. Europaparlamentet uppmanar länderna i Stora sjöområdet att behålla en hög ambitionsnivå och med gemensamma krafter främja fred och stabilitet i regionen med hjälp av befintliga regionala mekanismer samt att intensifiera sitt arbete för regional ekonomisk utveckling, med särskild tonvikt på försoning, människors säkerhet, större rättslig ansvarsskyldighet samt återvändande och integrering av flyktingar och internflyktingar.
12. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att i god tid förlänga uppdraget för Eusec RD Congo och Eupol RD Congo. Jämställdhetsperspektivet måste integreras fullt ut i de gemensamma säkerhets- och försvarsinsatserna. I detta avseende kräver parlamentet ett starkt jämställdhetsperspektiv i de civila och militära uppdragen, så att deras operativa effektivitet ökar, eftersom EU kan bidra med ett avsevärt mervärde som en huvudaktör när det gäller kvinnors behov i väpnade konflikter och konfliktförebyggande arbete.
13. Europaparlamentet beklagar djupt de tilltagande våldshandlingarna mot biståndsarbetare och hyllar det extremt svåra arbete som utförs av humanitära organisationer på fältet under högst osäkra förhållanden.
14. Europaparlamentet välkomnar Förenta staternas nya lag om ”konfliktmineraler” och uppmanar kommissionen och rådet att undersöka möjligheterna till ett lagstiftningsinitiativ i samma riktning. Regeringen i Demokratiska republiken Kongo uppmanas att fullt ut genomföra och följa initiativet för öppenhet inom utvinningsindustrin (EITI) i syfte att stärka transparens och goda styrelseformer inom utvinningsindustrin. Parlamentet uppmanar kommissionen och rådet att förstärka kampen mot korruptionen i Demokratiska republiken Kongo, vilken ytterligare undergräver de mänskliga rättigheterna och bidrar till att de kränks.

15. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, Afrikanska unionens institutioner, SADAC, regeringarna i Stora sjöområdet, däribland Demokratiska republiken Kongo och Rwanda, FN:s generalsekreterare, FN:s särskilde representant för frågor som rör sexuellt våld i väpnade konflikter, FN:s biträdande generalsekreterare för humanitära frågor och katastrofhjälpsamordnare, FN:s säkerhetsråd samt FN:s råd för mänskliga rättigheter.